

10 447
1-17
Budafok, 1935 január hó 5-én.

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Hirlapkönyvtári
I. növedéknapló
1935. / 248. sz.

Nemzeti Múzeum Hirlapontálya
Budapest
M. N. Múzeum

X. évfolyam. 1. szám

Budafok és Vidéke

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ár 1 évre 6 P.
Egyes szám ára 12 fillér.

Albertfalva, Budatétény, Nagytétény,
Budaörs, Törökbálint
társadalmi és politikai híradója

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budafok, Plébánia-u. 2.

Szerkesztésért és kiadásért
felelős: Poós Rezső.

Ujévi gondolatok.

Irta: vitéz Marton Béla országgyűlési képviselő.

A nagy görög bölcs és tudós politikus szavaival élve „ha az ember elmúlt dolgokról gondolkodik, rendesen a földre tekint le, ha pedig a jövőről, az egekbe néz fel.” Ebből a szemzőgből tartunk seregszemlét a múlt bajainak végső okai s a jövő reményei és teendői felett.

Egyszörnyű kettősség vezetett az Ember válságához, és az emberi intézmények eltorzulásához, mely intézmények végeredményben mindannyian csak az emberi szellem „meghosszabbított árnyai”. A fehér ember erkölcsi, jogi és politikai berendezkedései a maguk kulturális összességében a krisztusi alapokon nyugszanak közel kétezer év óta, de ugyanekkor a gazdasági berendezkedések és technikai civilizáció ezekkel az alapokkal homlokegyenest ellenkező vonalon fejlődtek. Nem a kultúra, nem is a civilizáció van válságban, hanem a kettőnek össze nem hangolható struktúrája vitte mindkettőnek hordozóját, az embert oly lelki válságba, melynek romboló hatását világrengető megrázkodtatások alakjában két évtizede szenvedjük.

Az egész „emberiséget” említettem, mert a háborúnak kizárólag csak legyőzöttjei voltak és vannak mind a mai napig s mert nincs nemzet, mely meg ne érezte volna az ezzel járó súlyos megrázkodtatásokat. Egyébként azonban, ha meg akarjuk érteni a mai kaoszából kivezető lehetőségeket, szem előtt kell tartani, hogy a Teremtőnek bizonyára módjában állott volna egyfajta, egynyelvű és egységű embertípussal megkoronázni a föld teremtményeit és ha nem ez történt, akkor ezzel bizonyára megvoltak a céljai. Soha még az emberiség történelmének folyamán nem mutatkozott meg oly világosan, hogy ez a szó „emberiség”, lehet nyelvtani kifejezés, lehet embertani fogalom, de a tör-

HÉTRŐL-HÉTRE

Laval Rómába érkezett Mussolinihez. A formulák zsonglőre tárgyal a tettek bajnokával. Tanácskozásuk a mi bőrünkre is megy, úgy lesz jó nekünk, ha az energia győz a művészi kedésen s az igazság nemes tartalmát önti a kicsiszolt formák üres belsejébe. Csak így lesz a találkozás történelmi forduló és beharangozása boldogabb időknél, melyek után Európa népei oly régóta hiába várnak.

Indolentia Promontorianak és Apathia Budafokiananak nevezhetjük az álmokhoz hasonló betegségét, melyben Budafok polgársága szenved. A Nemzeti Egység új pártelnöke a hűséget és aktivitást dicsőítette új évi beszédében: ebben a kettőben közéletünk betegségei ellen egyedül hatásos gyógyszereket kell látnunk. Fel kell rázni a pol-

ténelem csak nyelvükben, kulturájukban, céljaikban és ideáljaikban különálló életet élő és egymással való nemes versenyre hivatott nemzeteket ismer. Csak a nemzetek azok a valóban létező és önmagukban zárt egészet képező, saját kulturájukban megcsiszolt darabok, amelyekből az „emberiség” óriási mozaikja adódik. Innen van az, hogy a nagy társadalmi és politikai mozgalmak alapját mindenütt a nemzeti öntudatra ébredésben kell keresnünk. Ha ezek a mozgalmak még nem tudtak mindenütt olyan légkört teremteni, mely a válságba jutott emberiségnek vissza tudta volna adni lelki egyensúlyát, akkor az onnan van, mert a keresztény kultúra és az anyagelvű civilizáció diszharmonijából keletkező bajok tömege tulajdonos nagy volt ahhoz, hogy aránylag így rövid idő alatt győzelemre lehessen vinni egy korszerű és minden tekintetben tisztult idealizmus zászlaját. Mindenütt, ahol a nemzeti mozgalmak megindultak, egyetlen egy világos és egyszerű tételre vezethetők vissza célkitűzéseik; minden nemzet teremtsen meg a maga sajátosságaihoz illő, krisztusi alapra helyezett szociális életét: ez az a gondolat, mely körül a nemzeti mozgalmak elméleti formulái és gyakorlati meg-

gárságot lomhaságából s a harc porondjára állítani. Lássá és érezze, hogy az élet küzdelem és ha élni akar, el kell nyugagát hagynia.

Jugoszláviába igyekvő vagy onnét hazájukba visszatérő német vanderbursok kettesével hármával mind sűrűbben kopogtatnak ajtainkon aiamizsnáért. Nem tudjuk mi járatban vannak. A szabad természet szeretete egymagában nem indokolja meg kielégítő módon, hogy miért veszik hosszú utjukat éppen a délszláv királyság felé, holott Európa sok más országában szebb tájakra és jobb viszonyokra akadhatnak. Talán politikai missziójuk van, vagy legalább is hiszik, hogy ilyenteljesítenek? Maradjon ez az ő titkuk. Arról ellenben már többször hallottunk, hogy ilyen vándor ifjakat zsuppon kellett a hatóságoknak Németországba továbbítaniok. Budafokról is!

nyilvánulásai kikristályosodtak.

A magyar nemzetre nézve, mely ma megint egyszer a történelem választóján áll, inkább életkérdés az, hogy meg tudja-e találni a helyes utat, mint bármelyik más, nagyobb nemzetre nézve. Ha itt sikerül minden rendelkezésre álló erkölcsi és anyagi erőnek maradéktalan összefogása, vagyis sikerül a nemzet egységének olyan megalapozása, mely minden várható veszedelemmel szemben biztosítja a nemzet ellenállóképességét, akkor a nemzet megtette kötelességét önmagával — és ugyanakkor Isten és a keresztény kultúra szellemével szemben is.

A magyarság keresztény mivoltának ősi jele, melyben győznie kell: az apostoli kettős kereszt, éppen úgy szimboluma a magyar lélek Krisztuskövetésének, mint a Nemzeti Egység Mozgalmának. Ezer éven át kettős volt a kereszt, amelyet a magyarság a történelem legtöbbször kálváriás útján hordani kényszerült, mert ezer esztendőn át kellett küzdenie azért, hogy védelmezze a Nyugat és az önmaga keresztény mivoltát és ugyanannyi ideig azért, hogy az maradjon, ami öncélúságát igazolja és örökéletét biztosítja: sajátos kulturája magyar!

A Nemzeti Egység Ujéve.

A Nemzeti Egység Budafoki Szervezete közel 40 tagú küldöttséggel tisztelgett kedden délelőtt elnökénél, dr. Bathó Kálmán közjegyzőnél. Dr. Hockel Emil lelkes szavakkal üdvözölte őt egyrészt az elnökséggel történt megbízatása, másrészt az évforduló alkalmából és biztosította a párt ragaszkodásáról. Dr. Bathó Kálmán megköszönte a párttagok jókívánatait, majd utalva a szónok szavaira, kitért a multban tett kísérletekre, amelyek társadalmi és osztályellentétek kiküszöbölésével a város egész lakosságának a nemzeti egység gondolatában békés együttműködésre való tömörítését célozták. E próbálkozások sajnos nem vezettek eredményre. A meg nem szűnő izgatások ma is utjában állanak a megértésnek és a vállvetett, osztálykülönbséget nem ismerő egységes munkának, melyhez pedig nagy nemzeti érdekek és a lakosság egyetemének érdekei fűződnek. A sikertelenség miatt nem mondhatunk le az egységről, ellenkezőleg kötelességünk azt, ha kell, felfiás harcok árán is megvalósítanunk. Beszéde további folyamán felhívta a tagokat, hogy vegyenek tevékeny részt a párt most megindítandó fontos akcióiban, melyek közül elsősorban a szociális vonatkozású tennivalókat emelte ki. Itt említjük meg, hogy a párt nagyválasztmánya a közeljövőben ülést tart, amelyen a párt újjászervezésével és egy nagy pártgyűlés előkészítésével fog foglalkozni.

Böngészés

Budafok települési viszonyai

A parlament karácsonyi szünete után a képviselőház elé kerülő sok fontos törvényjavaslat közt szerepel a kereskedelemügyi minisztertől be-terjesztendő építkezési törvényjavaslat is. Az új törvény városaink jövő fejlődésének irányításában fontos szerephez fog jutni. A kormányzat a városi tagosítások, belső települések és zugparcellázások terén kíván végre segítségével rendet teremteni. Nagyon sok város érzi súlyos következményeit annak, hogy a multban hiányoztak olyan törvényes rendelkezések, amelyek a belső telepítést egységes, zárt irányba terelték volna. E helyett az történt, hogy szinte ötletszerűen, rendszer nélkül keletkeztek szétszórt települések a városok és községek határában, a községi háztartások túlzott megterhelését idézve elő. Hogy parcellázásra meg nem ért területeknek házhelyekre való szétdarabolása és telepítés alá vonása a köznek milyen nehézségeket, nem egyszer károkat okozhat, azt Budafok példája is mu-

tatja. A lakosság jogos igényei utak és közművek iránt a lakott részek célszerű terjeszkedése mellett sokkal kevesebb költséggel, vagy ugyanannyi költséggel sokkal jobban ki volna elégíthető, mint ma, mikor egymástól messze eső és egyenkint is a normálisnál kiterjedtebb ilyen telepeket kell velük ellátni.

Nagyon érdekes és tanulságos Budafok helyzetét ilyen szempontból összehasonlítani más városok viszonyaival. Alábbiakban csak a megyei városokat vesszük figyelembe.

Csonka-Magyarországnak 44 megyei városában az ország lakosságának körülbelül heted része lakik, pontosan: 1.204.171 lélek, az 1933. évi adatok szerint. A megyei városok területe 1.158.230 k. hold. Átlag egy városra esik 27367 lakos, az átlagos kiterjedés pedig 26.324 k. hold, tehát majdnem minden lakóra egy teljes k. hold terület jut. Budafok lakosainak száma ugyanazon időben (1933) 19.708 volt. Területe 2204 k. hold lévén, a lakosság sűrűsége 8,95 k. holdankint. Míg a lakosság száma szerint a 44 megyei város közt Budafok a 27. helyet foglalja el, addig nagyságra a 39-ik helyre szorult; csak öt városnak kisebb a területe az övéénél (sorrendben Komáromé, Pestszenterzsébeté, Kispeszté, Pápáé és Békéscsabáé) s az öt közül csak a trianoni békével megnyomorított Komáromnak van kevesebb lakosa, mint Budafoknak.

Budafok tehát egyáltalában nem tartozik a nagy határokkal bíró városok közé, különösen pedig nem mondható aránytalanul nagy kiterjedésű városnak. És bár lakosságának szaporodása igen rohamos volt, — 1908-tól 1933-ig, tehát 25 év alatt elért 80%-os szaporulattal a megyei városok sorában a második helyen áll (Pestszenterzsébet 119%, Kispeszt 71%), a földrajzi viszonyok ismerete nélkül alig volna megmagyarázható, miért történhetett az, hogy a település, dacára a város kis területének

legkevésbé sem ideális módon ment végbe. Olyan városokban, melyeknek területe tiszter, huszszor, sőt ötven-szer akkora, mint Budafoké, óriási a letelepedés céljaira — eddig törvényes rendelkezésekkel sem korlátozottan — rendelkezésre álló terület; ilyen helyeken a települési helyek szétszórtsága, különösen, ha az ismert gazdasági okokat is figyelembe vesszük, egész természetesnek látszik.

Budafokon az anyaváros a fensik és a Duna közti keskeny sávon észak-déli irányban fejlődött hosszan elnyúlt vonal alakjában. Ehhez csatlakoztak reá merőleges irányban a platóra felhuzódó terjedési vonalak, melyek egymással nagyjában párhuzamosan futva, de egymástól közlekedésileg többé-kevésbé elszigetelve lévén, szintén egyre hosszabbra és hosszabbra nyultak ki. Az anyaváros tehát a földrajzi adottság következtében aránytalanul nagy területen terjeszkedett szét. Ez magában véve még nem lenne baj. De hozzájárult, hogy a telepedés magja nem a határ közepét foglalta el, hanem annak legszélén létesült. A határ más helyén keletkező telephelyek már eo ipso távol esnek az anyavárostól, ha pedig telepedési helyül a határnak diagonálisan ellenkező másik szélé szemeltetik ki, mint Kelenvölgy keletkezésénél történt, ez a távolság a város területének kis méretei ellenére is már veszedelmes nagyságúvá növekszik.

A lakott területeknek főlegesen nagy kiterjedése és célszerűtlen elhelyezkedése a város költségvetésében egyes kiadási csoportok hatalmas megnövekedését eredményezi. A rendelkezésünkre álló összehasonlító adatokból ezúttal csak két, a városi jelleggel járó kiadási tételt vizsgálunk itt meg, az utcák, terek, utak fenntartási költségeit, továbbá a közvilágítás kiadásait. Az egyéb közművekre s a népoktatásra vonatkozó költségvetési adatokra, melyek szintén

tén tükröződi az egészségtelen telepítési viszonyoknak, más alkalommal fogunk visszatérni.

Az 1933. évi költségvetés szerint Budafok a közutakra 60.000 pengőt irányzott elő. Ugyanakkor Pestszenterzsébet, melynek 67.899 lakosa van (3,4-szer annyi, mint Budafoknak) és területe körülbelül ugyanakkora (2109 k. hold), 57.000 pengőt; az 51.000 lakosu Nyiregyháza 17.000 pengőt (területe több, mint 46.000 k. hold). Rákospalota 43.000 lakossal és még egyszer akkora területtel (4557 k. hold) 30.000 pengőt költött erre a célra. A Budafoknál sokkal városiasabb Szombathely tetemesen több lakossal (39.000) és háromszor akkora területtel (6585 k. hold) fordított körülbelül annyit (59.000 pengőt) a közutakra, mint Budafok.

A közvilágítási kiadások ugyanazon évi költségvetésben 31.000 pengővel szerepelnek. Ujpesten (lakosság száma 67.400, kiterjedés 3011 k. hold) ugyanaz a költségvetési tétel 23.000 pengő volt. Kaposvárott (lakosság 33.700, terület 7338 k. hold) 27.000 pengő, Nagykanizsán (l. 30.936, t. 12.928 k. hold) 9000 pengő. Szombathely valamivel többet fizetett, 36.000 pengőt, de e többlet közel sincs arányban a lakosság és a terület arányszámával. Amellett Szombathely a most tárgyalt kiadási kategóriákban a legdrágább városok közé tartozik, a kiadások abszolút számát véve figyelembe a negyedik helyen van.

Már a két, nem is a legnagyobb jelentőségű és csak felületesen megvizsgált tétel is mutatja, milyen költségvetési terhet jelent az adófizető polgárok hátrányára Budafok területének helytelen betelepítése. A készülő törvény ezen már nem segíthet, azonban alkalmas lesz a további rosszabbodás magakadályozására, aminek útját vágni egyébként a város is igyekezett a város szabályozási terveinek elkészítésével.

HIREK

Vasárnapilevelek

(Fifikus utolsó levele.)

Bizonyára csodálkoztak a kedves olvasók, hogy ilyen hosszú időn át hallgattam. Sajnos, körülményeim mindegyike nem engedték meg, hogy reflektáljak a Budafok és Vidéke 1934 október 27. számában közreadott két válaszlevélre. Pedig ezt semmiképpen sem akarom elmulasztani, mert akkor teljesen befejezetlen lenne a „Vasárnapi levelek“ cím alatt közölt témasorozat.

Mindenekelőtt „—i —a“—nak szeretnék felelni. Megállapítja, hogy „a vita, melyet Fifikával folytatok, elfajult“, holott minden leveletem képzelt személynek írtam, egyszer Kleopátrának, másszor Tücsöknek, Tudorkának.

Mivel pedig képzelt egyéneknek, vagyis mindenkinek szólt levelem, kissé erősebben megnyomtam tomlamat... De mindenkor jószándék vezetett; pusztán oly fonákosságokra akartam rámutatni, amelyek sokat lerontanak a mai leány szépegyéniségéből és nőiességének úde szelleméből. Froclizásról szó sem volt. Minden levelem látszólag a leányok ellen s végeredményben mégis csak az ő érdekeiknek szolgálatként íródott.

Kedves nekem „—i —a“ levelelem befejező akcentusa, amelyben azt tanácsolja, hogy egyesült erővel igyekezzünk megjavítani a kort és szellemét. Ugy van! De e javítási munkálatokhoz elsősorban eszközökre van szükség.

Az egyiket említette FIFIKA s ez a nyilvános városi könyvtár felállítása! Hogy ez milyen áldása lenne városunk kulturális és

Egy francia irja

Henri Pozzi francia újságíró szenzációs könyvéből: A háború visszatér, legutóbbi számunkban néhány részletet közöltünk, melyek olvasóink körében nagy érdeklődést keltek. Most folytatásul dr. Trombics neves horvát politikusnak a szerzővel folytatott beszélgetéséből adunk néhány részletet.

*

Jugoszlávia egysége? Soha nem volt és nem is lesz!... Adva nem egy kis Szerbia, amely ügyesen megkaparintotta Horvátországot, Szlovéniát, Bánátot, Macedóniát, Montenegrót, Dalmáciát és mit tudom én mit még! Tizennégy év óta erőlködik, hogy mindezeket gyarmatokként kezelje és kizsákmányolja...

Jugoszlávia négy év óta nem más mint a gályarabok börtöne! Beszéljen a bánási magyarokkal, akikkel a szerbek úgy bánnak, amint a törökök sem bántak velünk soha. A macedonokkal, akik olyan kényszeruralomnak vannak alávetve, amelyet sokáig nem akartam lehetségesnek hinni és amely a civilizált világ szemében meg fog becsüsteníteni bennünket. Most tárgyaljunk a szerbekkel, amikor a szerb hatóságok fosztogatnak, gyilkolnak és üldöznek bennün-

ket? Nem! A pohár megtelt. A szultán birodalmát a török tisztviselők korrupciója, megvesztegethetősége, lomhasága és műveletlensége tette tönkre. Mindezekben tul tesznek rajtuk a szerb tisztviselők. A legnagyobbtól a legkisebbig valamennyien eladják magukat, valamennyien üzérkednek a hatalmukkal. Nem is lepkezik magukat. Minisztereiktől veszik a példát, akik között egy sincs, aki ne tartana igényt a maga jutalékára, úgy a polgári, mint a katonai szállításokból. Az Önök nagy löszerepülőgép- és közmunka-vállalatai sokat tudnának erről beszélni.

Horvátországban a legutolsó parasztnak is veleszületett érdeke van az igazság és jog iránt. Ha azok, akik elszedik a pénzüket, azt az összesség javára fordítanák, nem is volna kifogás... Ön azt mondotta, hogy a pénzvesztés nem halálos seb. Ez igaz. De viszont halálos a fosztogatás, a lopás, a zsarnokság! Ez az, ami ma ellenállhatatlanul belekergeti Horvátországot a Szerbia elleni küzdelembe. Az erőszak átmenetileg győzedelmeskedhetik, de a jog végre mindig diadalmaskodik a nyers erő fölött! Különösen igaz ez abban az esetben, amikor a jogra támaszkodók magasabb értelmiséggel és magasabb műveltséggel bírnak, mint az elnyomók. Ez a mi esetünk. Ön ismerte Pasicot... Valódi típusa volt a

szerb embernek. Ön ismeri Marin-kovicsot, Zsivkovics tábornokot, Lá-zicsot, Fóticsot! Olyan gondolkodásuk és erkölcsi érzékük van-e ezeknek, mint a francia vagy német államférfiaknak, vagy tábornokoknak? Franciaország, vagy Olaszország megtünné-e diktátorának egy asszony gyilkosát? Mint ahogyan Szerbia megtünte Zsivkovicsot, Draga királyné gyilkosát! A sajtószabadság? A szerbek azt mondják majd Önnek, hogy ezt a törvény biztosítja. Ez igaz. Ime ennek a törvénynek az első szakasza így szól: „A sajtó szabad.“ Második szakasza viszont ez: „A szabadságot a törvény korlátozza.“ A mi hírlapíróink ezek szerint mondhatnak mindent. Csak azzal a kis korlátozással, hogy minden kéziratot be kell mutatni a rendőrségnek. Ha erről megfelekednének, jön a börtön, a lapbeültetés. Főlősléges mondanom, hogy a gyülekezési és szólásszabadság, amelyeket a magyar uralom alatt teljes mértékben élveztünk, ma már csak emlék...

— Akar példákat? Jesina Rudolf plébánost háromhavi kényszermunkára ítélték, mert azt ajánlotta az adófelügyelőnek, hogy a szörnyű válsággal küzdő parasztnak adjon fizetési könnyítéseket. — Ekarta Antal földművest ötszáz dinár pénzbüntetésre ítélték, mert azt merte állítani, hogy Belgrád kevésbé ren-

dezett város, mint Zágráb. — Tarlics Etip drenksaslatinkai földművest az eszéki törvényszék kéthónapi fogságra ítélte, mert bírálta merte a kormányrendszert. Az egyéni szabadság szintén olyan emlék, amelyet a szerbek könnyekbe és vérbe áztattak. A politikai perek is megskatálás nélkül folynak. Valamennyi csak csufos paródiája az igazságszolgáltatásnak. A vádlottakat a „vallatások“ alatt annyira kinözzák, hogy majdnem valamennyit hordágyon kell vinni a tárgyalásokra. Valamennyit az elzárás, vagy a kényszermunka legmagasabb határával sújtják. Ezek a szerencsétlenek tulajdonképpen mind halálos ítéletet kapnak, mert egy sem kerül ki élve, vagy épelmével a fogságból. Botozák őket, zsufolt, nedves helyiségekben fulladoznak, ahol hemzsegnek a férgek és rovarok. Ott pusztulnak el piszokban, gyalázatban, verések alatt. Legnagyobb részük tizenöt-husz kilós súlyokat cipel. A női foglyoknak megbecstelenítő eljárásban van ezenkívül részük. A szerb rendőrök és börtönőrök kiméletlenebbek a vadaknál is...

Mi sohasem gondoltunk arra, hogy részesei legyünk az országok ilyen halmazának, amely már születése pillanatában meghalt. Azok a politikusok, akiknek ábrándjaiból és tudatlanságából ezerkilencszáz tizenki-

EGYHÁZKÖZSÉGI ÜGYEK

Istentiszteletek.

Vasárnap, január 6. Vizkereszt. Az Isten fia megjelenik a zsidók után a világ minden nemzete előtt is, akiket a három napkeleti bölcs képvisel. A csillag, amely őket Betlehembe vezet, vezessen minket is az isteni kisérdés s adniük át neki, Istenünknek az imádság tömjénét, királyunknak a szeretet aranyát és szenvedő megváltónknak az együttérzés és bünbűntetést.

Reggel 7 órakor német szentmise és szentbeszéd. 8, 9 és 1/2 12 órakor csendes szentmisék. 10 órakor nagymise szentségkítéssel.

Este 6 órakor litánia és szentbeszéd.

Hétfő, január 7. 8 órakor szentmise néhai dr. Pázmány Mihályért.

Temetések.

Január 1-én temették Sümegi Jánost. Gondozott szegényeink közé tartozott. 80 évet élt. Beteggyárhoz sajnos megkésve hívtak papot.

Január 3-án **Reisz Jakab** temetése. 44 éves korában távozott, miután előbb a szentségek megerősítették lelkét.

Január 5-én **özv. Zólyomi István** német kisérők utolsó útjára. 60 évet élt, szentségekhez járult.

Az örök világosság fényeskedjék nekik.

társadalmi fejlődésének, milyen nagyszerű eszköze lenne egy egészséges közszellem kifejlődésének, azt itt vázolni nem lehet. Csak annyit: egy jó könyvtár nagyszerű közizlést teremt s a jó könyv szellemét meggazdagodott leányoknak és fiuknak életét és egymással való érintkezését is nemesebbé és előkelőbbé varázsolja...

A másik nagy eszköz a külön női, külön férfi fürdő megteremtése. Ennek erkölcsi és kulturális áldásait azt hiszem, nem is kell vázolni. Egészen bizonyos, hogy ez megakadályozná azt, hogy leánykaink megfélemezzenek női méltóságukról épen ott, ahol erre leginkább kellene vigyáznunk: a strandon! S a fiuk? megtanulják majd becsülni a nőt, ha az becsüli önmagát és nőiségének méltóságát.

Ki kételkedik abban, hogy ha ezt a két dolgot meg tudnók való-

lencben és ezerkilencszázhuszban ez a hamis utópia megszületett, hitványul használták ki az Önök katonáinak győzelmét. A mi általunk elképzelt jövő egészen más. Mi egy katolikus államot akarunk, amely az Adriától Lengyelországig terjed. Egy nagy köztársasági szövetséget, amely az Adriától Lengyelországig terjed. Egy nagy köztársasági szövetséget, amely egybefoglalná Magyarországot, Horvátországot, Dalmáciát, Szlovéniát, Lengyelországra támaszkodva. Ez az állam volna hivatott politikailag elzárni az utat a germánok előtt kelet felé. De áttörhetetlen akadály lenne ez az állam a pánszlávizmus tovább terjedésének is, amelyről Önök franciák talán még ma sem hiszik, hogy az halálos veszedelme a nyugati civilizációnak. Végül pedig ez a szövetség teremtene gazdasági rendet is Középerőpában. Megteremtene a termelésnek és fogyasztásnak, a mezőgazdaságnak és iparnak azt a harmóniáját, amelyet tizenhárom évvel ezelőtt elhírtelenkedve megromlottak azok, akik azt hitték, hogy békét csinálnak, holott rombolást idéztek elő. Önkényesen széjjeldaraboltak olyan gazdasági és politikai egységeket, amelyeket évszázadok munkája és tapasztalata alkotott meg.

(Folytatjuk.)

sítani, bizonyos mértékben emelkedne kulturális életünk... Ez az emelkedés és nemesedés pedig az első lépés arra, hogy győzedelmeskedjünk a léha korszallem felett!

Es most befejezve a vasárnapi leveleket: bucsuzom a Budafok és Vidéke kedves olvasóitól s külön azoktól akik figyelemmel kísérték soraimat s hozzászólásokkal kitüntettek. Engedjék meg kedves olvasók, hogy a fífikus megszünjön létezni.

Fífikus Ur bucsuzásához illetve eltűnni akarásához nekünk is van szavunk. Fífikus azt ígérte nekünk, hogy a fiukhoz is volna szava, s a fiuk várják is. Mi is várjuk. Ezennel felajánljuk hasábjainkat a fiuk részére érkező vasárnapi levelek számára.

— **Névmagyarosítások a városrészénél.** A város alkalmazottai közül az elmúlt évben tizennyolcan változtatták meg belügyminiszteri engedéllyel családi nevüket. Alább közöljük az összes névváltoztatásokat azokat is, amelyeket már korábban közöltünk s amelyek már a köz tudatba is átmentek: Bischoff Géza tanácsnok Bárdosy-ra, dr. Aulinger Ferenc I. o. aljegyző dr. Terenyey-re, Karner Béla tűzoltóparancsnok Karnay-ra, Fauszt Ernő alszámvevő Fónagy-ra, Haász Károly irodatiszt Hámos-ra, Hesz Ágoston végrehajtó Hidas-ra, Endresz Antal végrehajtó Erdész-re, Hein Antal irnok Harmat-ra, Perl József városgazda Perlai-ra, Marx Ferenc kezelt Magyarira, Willi Róza leventetörzskönyvvezető Tusnádi-ra, Wohner Lipót altiszt Völgyi-re, Meichl Lipót hivatalosolga Maros-ra, Hochbaum József kézbesítő Hamvas-ra, Glasz Ágoston kézbesítő Galambos-ra, Metzger Antal kézbesítő Megyer-re, Krisztek Cirill tüzoltó Kövesi-re, Csicsmann Ferenc tüzoltó pedig Csikós-ra változtatta meg nevét.

— **Kultürest.** Az ünnepi szünet után január 8-án kedden este tartja a Népművelő Bizottság következő kultürestjét az Árpád mozgóban. A rendezőség igen változatos, szép műsorral kedveskedik a közönségnek.

— **A KIE január havi társasvacsoráját** folyó hó 9-én, szerdán este 8 órakor tartja, amelyen Nyisztor Zoltán egyetemi m. tanár tart előadást.

— **A Magánalkalmazottak Nemzeti Szövetségének** budafoki és budafokkörnyéki csoportja január 6-án, Vizkereszt napján, délelőtt 1/2 11 órakor tartja rendes havi összejövetelét az Anna-utcai Cserebogár csárda külön termében. Az elnökség kéri a tagokat, hogy az ülésre ne csak ők jöjjenek el, de ujonnan belépni szándékozó tagokat is hozzanak magukkal Budafokon kívül, Budatétény, Nagytétény, Albertfalva és Törökbálint tartoznak a csoporthoz.

— **A budafoki m. kir. állami polgári fiúiskola** 266. számú „Duna” cserkészcsapata 1935. évi január hó 12-én este 8 órai kezdettel az intézet tornatermében táncdal egybekötött műsoros teastét rendez.

— **A Város karácsonyi gyermek felruházási akciója.** Jelenítettük annak idején, hogy a Város a rászoruló jó magaviseletű iskolás gyermekek közt ruhasegélyt fog karácsonykor kiosztani. Az iskolák igazgatósága által összeállított névjegyzék alapján a főszámvevőség gondoskodott a szükségelt ruhanevelük beszerzéséről. A kiosztás közvetlenül az ünnepek előtt történt meg kedves ünnepek keretében, amelyeken a város vezetősége is megjelent. Az Anna-utcai, Árpád-utcai, Pannónia-utcai és Kelenvölgyi elemi iskolákban kiosztott összesen 130 pár cipő, 120 ruha, és 800 méter tennisz flanelből készült alsó ruha, melyeket a Szoc. Misszió tagjai készítettek el. A város által a leventéknek juttatott ruhasegélyről külön közleményben számolunk be.

— **Leventék karácsonya.** Beszámoltunk már arról a bensőséges, szép karácsonyi tünneplőről, melynek keretében a Budafoki Levente Egyesület a szegénysorsu leventék közt ruhasegélyt kiosztotta. Az Egyesület vezetősége ez uton is hálásan köszöni a nemes célra juttatott adományokat s a levente intézménynek támogatását és megbecsülését. Következő adományok érkeztek: a Várostopól 68 pár cipő, 52 ruha, 44 rend fehérnemű, Törley Dezső pezsgőgyárostól 200 P; Poós Rezső apátplebánostól 75 P (a zenekar részére), a Rózsavölgyi Kultüregyesületől 50 P; Wein és Társai Lenszövő gyártól 12 m. leventenadrág-anyag és 12 m. ingvászón.

— **Iparosok kitüntetése és díszvacsora az ipartestületben.** Mint értesülünk, a múlt év nyarán Kecskeméten tartott országos iparoskongresszus több érdemes budafoki iparost kitüntetésben részesített. A kitüntetések átadása folyó hó 10-én csütörtökön este lesz, tünnepi vacsora keretében, amelyen városunk vezető személyiségei megígérték részvételüket, továbbá Pap József, az Ipartestületek Országos Központjának elnöke is megjelenik, számos iparosközéleti férfiú kíséretében. Pap József elnök előadást tart az aktuális iparosproblémákról és fontos kijelentéseket tesz a jövőt illetőleg. Az általános érdeklődést keltő előadásra és a kitüntetteknek még visszatérünk.

— **Szerencsés végü baleset** történt elmúlt héten az Asbestos gyárban. Körülbelül 2 méter magasságból 30 kgr. súlyu vascsiga zuhant Földy István gyári munkás fejére. Különös véletlenek és körülmények összejátszása folytán balesetes mindössze a nyakszirt táján szenvedett zuzott sebet, egyébként semmi baja sem esett.

— **Halálozás.** Vitéz kötsei Stráner Jenő műegyetemi hallgató 22 éves korában folyó hó 3-án Budapesten elhunyt. Temetése szombaton délután 1/2 4-kor a Farkasréti temetőben lesz. Apja vitéz Stráner Jenő tüzérségi tábornok, éveken át itt lakott Budafokon.

— **Lenyakasztta a HÉV** Szaszko István budafoki kocsiist, aki özv. Edelmayer Nándornénél állott szolgálatban. Pénteken délelőtt borokat vitt kocsiján Budafokról Budapestre egy Fehérvári-uti vendéglősnak. Az üzletből kilépve, hogy a kocsihoz menjen, a sín páron egyik HÉV vonat elütötte olyan szerencsétlenül, hogy éppen a feje került a kerekek alá, melyek leszellétek.

— **A gyógyszerári éjjeli szolgálatot** páratlan napokon a Kigyóhoz címzett Varsányi-féle, páros napokon pedig a Szentlélekhez címzett Tamássy-féle gyógyszerár teljesített.

Budafok gazdasági élete

Az 1934. év nem hozta meg teljes mértékben a gazdasági életnek azt a fokozatos fellendülését, melyek komoly tünetek és előjelek alapján nem alaptalanul reméltünk tőle. Az 1933. év végével mutatkozó javuló irányzat folytatódott ugyan az új esztendőben is, de annak második felében, különösen pedig utolsó negyedében megtorpant, sőt vissza is fejlődött. A mélyebben és hátrább fekvő okokat nem tekintve kétségtelen, hogy a kedvezőtlen fordulatot legnagyobb részben az ismert szomorú külpolitikai viszonyok okozták. Az állandó feszültség, mely folyton változásokkal fenyeget, nem megfelelő atmoszféra a gazdasági élet virágzására. Az év utolsó napjaiban a már kirobbanásig elmergesedett külpolitikai helyzet hirtelen lecsöndesedett, a vihart nyugalom váltotta fel. A Saar-kérdés és a magyar-jugoszláv ügy szerencsés elintézését a békevágyanak, a kölcsönös megértésre törekvésnek olyan komoly megnyilvánulásai követték, melyek nem maradhatnak a nemzetközi gazdasági életre kihatás nélkül. A gazdasági konjunktúra alapja az optimizmus, az évforduló pedig bőven szolgáltatott alkalmat arra, hogy optimizmus-sal nézzünk a jövőbe. Ha még ehhez hozzávesszük, hogy Magyarország és a római egyezmény tagállamai közt a kereskedelmi forgalom teljes kiépítése most van folyamatban és hogy a kis-entente államokkal való élénkebb üzletforgalom létesülése a közeli lehetőségek sorába lépett, úgy méltán várhatjuk az 1935. évtől a gazdasági helyzet javulását és megerősödését. Reméljük, hogy a nagy lehetőségek, melyek kecsegtetően integetnek felénk, valóra is fognak válni!

Érdekesnek tartottuk ebben a még bizonytalan, egyelőre csak reményt és ígéreket nyújtó helyzetben meg tudni, hogyan vélekednek szakemberek, akik Budafok gazdasági életének útjerein tartják kezüket, — miképpen itélik meg a viszonyok várható alakulását különös tekintettel városunkra.

A hozzászólásokat jövő számunkban Fuchs Elemér, a M. Kir. Állami Pincegazdaság igazgatója nyitja meg, aki Budafok gazdasági életében döntő szerepet betöltő borkereskedelemről mondja el el igen értékes észleleteit és megjegyzéseit.

SPORT

Holt szezon. Az atléták után a labdarugóink is pihenőre tértek, mely csönd borult a pályákra. A testi kondíció fejlesztésének igen fontos időszaka köszöntött be a szabadtéri sportolókra. Atlétáink Ujfalucky József tréner vezetése mellett a polgáriiskola tornatermében végeznek igen kiadós tornagyakorlatokat s így készülnek a jövő szezonra. Ha a talajviszonyok megjavulnak, sor kerülhet rövidesen kint a szabadban futógyakorlatokra is. A labdarugók pihenője később kezdődött, hamarabb is véget ér, február második felében már kezdődik a bajnokságok tavaszi fordulója. A játékosok tréningje most szintén a tornára szorítkozik. A Budafok turája még nem tekinthető végleg meg-hiusultnak, de az idő előrehaladottságára tekintettel nagyobb utról már nem lehet szó. Nem is baj. A csapat annál lelkiismeretesebben készülhet a fontos tavaszi mérkőzésekre. A szurkolók a hangjukat trenirozzák és mivel a tréning fegyelmével is jár, reméljük, hogy tavaszra elmaradnak az önfegyelméletlenség azon jelenségei, amelyek a Budafok emelkedő sporthírnevének a multban nem mindig voltak előnyére.

ÉPÍTŐANYAG-RAKTÁR

Mindennemű épületfa és építési anyag, fenyő, asztalos- és építő áru, valamint az összes asztalos- és szobrász keményfák állandóan raktáron

KASZÁS FERENC

FATELEPEN

Budafokon, Irén-utcában
Telefon: 697-98.

TÜZIFA és SZÉN ELADÁS
◆ Kérjük a pontos címre ügyelni!

Előfizetési felhívás

A „Budafok és Vidéke” január 1.-vel X. évfolyamába lépett. A lap első jubileumát úgy akarjuk megünnepelni, hogy tartalmát még gazdagabbá és értékesebbé iparkodunk tenni. Minden igyekezetünkkel azon leszünk, hogy olvasóink igényét teljes mértékben kielégítsük. Örömmel tapasztaltuk, hogy cikkeink gyakran váltanak ki visszhangot: a sűrűn beérkező hozzászólások és elismerő nyilatkozatok tanuskodnak erről. Ezt a szellemi kapcsolatot szeretnénk továbbfejleszteni. Irányunk marad a régi: keresztény és magyar nemzeti alapon ápolni a nemzeti egység gondolatát, a megoldásra váró nagy nemzeti feladatok szolgálatába mozgósítani és összegyűjteni minden erőt.

Hogy lapunk minél szélesebb körben hozzáférhető legyen, lelkes olvasótáborunk támogatásában bízva, a lap árát 1935 január 1.-től kezdődőleg tetemesen leszállítottjuk. Az új díjak a következők:

egész évi előfizetési díj	6.— P.
fél évi	3.— ”
negyed évi	1:50 ”
egyes példány ára	12 fill.

FIZESSEN ELŐ A „BUDAFOK ÉS VIDÉKE“-RE
Budafok ügyeit tárgyalja
Értesít a helyi eseményekről
Hazafias, vallásos, nemzeti
Előfizetés: negyed évre 1:50 P.

A Szoc. Misszió Karácsonya

A Budafoki Gazdálkodók Egyesülete felhívja az érdeklődő a Szociális Missziótársulat Kossuth Lajos-utcai otthonában. Csattogtak az ollók, gördültek a flanelvegek, peregték a gépek. Karácsony hétben százával sorakoztak a kész alsónemű és gyermekruhák, melyek elkészítését a szegények részére vállalták a Misszió munkatársak.

Feldolgoztak 800 méter anyagot a város, 154 métert a róm. kat. Egyházközség és 100 métert a Misszió pártfogoltjai részére. Összesen 1054 métert. A varrásban segítséget nyújtott „Nagyobb Lányok Mária Congregáció-ja” 200 m. és Szent Ilona Leányklub 100 m. feldolgozásával. Összesen készült: 707 drb. és 5 drb. kötött kabátka. Segélyezés: Az egyesület hozzájárult a Napközi Otthon és Misszió gyermekcsoportja karácsonyfájához. Szeretettelgélit adott a szegényház lakóinak karácsonyi áldozásuk alkalmából. Karácsony-estén meghitt ünnepély keretében a szegényházban karácsonyfát gyújtott, mely alkalommal 27 drb. szeretet csomagot (narancs, cukorka), ünnepi kalácsot, dohányt és 4 tucat zseb-kendőt juttatott az öregeknek. Ünnepély után tea volt, melynek házi-asszonyi tisztjét dr. Czermann Antalné, Prokopius Nándorné, Pados Imréné és Torday Józsefné töltötték be.

A Misszió szegényeinek 5-10 pengő összegben 50 pengő pénz-segélyt, 130 drb. Prohászka ünnepi kalácsot, 25 drb. (á) 17 kgr.-os étel-miszer csomagot, 25 l. tejet, 4 mm. tűzélőt, 2 drb. női ruhát, 43 drb. alsóneműt és nagyobb mennyiségű viselt, de javított alsóneműt és 4 pár cipőt juttatott. A segélyezés összege 452 pengő.

Beérkezett adományok: Magát megnevezni nem óhajtó „Asztaltársaság” 65 P, N. N. urnó 50 P, Grábner Endréné 6 P, Marksteiner Béláné 5 P, Fáber Frigyesné 450 P. Cartonlemezgyár nagyobb mennyiségű csomagoló és fehér papír, Réder György 4 doboz gyöngyház-gomb, Szick József 1 mm. fa, özv. Habermann Ferencné 50 kgr. fa és 50 kgr. szén, özv. Teufelhardt Jánosné 1 csomag ruhanemű (uj), Szilágyi Dezsőné 1 csomag gyermek alsónemű és 2 pár cipő, özv. Hubay Antalné 2 pár cipő. A szives adakozóknak az egyesület ezuton is őszinte köszönetet mond.

Hirdetmény

A Budafoki Gazdálkodók Egyesülete ez uton hívja fel az érdeklődőket, akiknek tavaszi ültetéshez szőlőoltványokra van szükségük, hogy igényüket legkésőbb január 20-ig jelentsék be az Elnökségnél (Csap-utca 16. sz.).

A budafoki talajokban legjobban tenyésző Berlandiner 8 B anyyra oltott I. osztályu gyökeres oltványokból sikerült a szükségletet megbizható telepről biztosítani.

Borfajtáknak darabja 16 fillér, külfönte csemege fajoknak 23 fillér. Más anyyra oltott, oltványokkal ne kísérletezzünk, mert a mi talajunkban kedvezőtlen időjárás, valamint a magas méz tartalom miatt többnyire megsárgulnak az oltványok, míg a Berlandiner 8 B anyyra oltott oltványok a mézskő törmelék-

Törley pezsgő

ben is kifogástalanul fejlődnek és diszlenek.

Gyümölcsértékesítés. Gyümölcs értékesítésünk kiterjedt az egész ország területére. Minden nagyobb városban fogyasztó területet biztosítottunk a budafoki izletes barackoknak.

Az egész szezonban Budafokról értékesítésre került: Ribizke 15.620 kgr. 13-22 fillér egység árban. Őszibarack 73.115 kgr. 10-90 fillér egység árban. Sárgabarack 1027 kgr. 12-45 fillér egység árban.

Foglalkoztattunk 8 nő és 1 férfi munkást. Napszámra fordítottunk 105 munkanap alatt 616 P. 56 fill.-t, éjjeli rendkívüli munkára 237 P. 55 fill.-t. Naponta szállított láda gyümölcsmennyiség, — legkevesebb 9 láda — legtöbb 825 láda volt. Költségeinket a minden átvett kiló gyümölcs után fizetett 1 fillér fedezte. Átvételi tételszámunk 3126. Naponta szegény gyerekeknek 2-4 láda törődött gyümölcs osztott szét, amelyet átvevő kereskedők Kukorelli Gyula bocsájtott díjmentesen rendelkezésünkre. Áldja meg az Isten jó tettéért. Ezen adatok helyességéről könyveinkből bárki meggyőződhetik. Részletesebb jelentést helyszűke miatt nem kívánunk tenni. Egyesületünk gyümölcsértékesítési osztályának vagyona a megtakarítások folytán 360 P. értékkel szaporodott.

IGYUK
Dréher-Haggenmacher
Első Magyar Részvény Serfözde Rt.
Kiváló söreit.

UJ
SZERKEZETŰ

NAGYTELJESÍTMÉNYŰ
RÁDIÓK

PHÖBUS VOX.

Budapest vevő 2+1 lámpás készülék, készpénzre P. 60.—

24 havi P. 2.80 részlet.

BAJNOK.

Nagyobb külföldi állomásokat vevő 2+1 lámpás készülék, dinamikus hangszóróval, állomás skálával, készpénz ára P. 155.—

18 havi P. 9.50 részlet.

VIKTORIA.

Külföld vevő 3+1 lámpás super készülék, dinamikus hangszóróval, állomás skálával, készpénzre P. 280.—

18 havi P. 17.— részlet.

FORGALOMBA HOZZA A

BUDAFOKI VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-TÁRS.